

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/29/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715210554
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8715210554.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Viery Zolákovej a JUDr. Mareka Košča, v sporovej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: C. D. E., F.. XX.X.XXXX, Š. XXX/X, XXX XX H., štátne občianstvo Slovenská republika, o zaplatenie 3.879,07 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 12C/363/2015-106 zo dňa 13.6.2018, takto

rozhodol:

Mení rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 15,9 % ročne zo sumy 3.879,07 eur od 25.6.2015 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovi proti žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa v predmetnom spore žalobou, doručenu súdu dňa 31.8.2015 domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu istinu 3.879,- EUR, neuhradené úroky 214,18 EUR, úroky z omeškania 1,82 EUR, úrok 15,90 % ročne z nezaplatennej istiny 3.879,07 EUR od 25.6. 2015 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 3.879,07 EUR, od 25.6. 2015 do zaplatenia, vrátane náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil skutočnosťou, že strany dňa 12.9.2014 uzavreli na diaľku pod č. XXXXXX úverovú zmluvu, na základe ktorej žalovanej boli poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 4.000,- EUR, poukázané jej na určený účet. Zmluva bola uzavretá elektronicky prostredníctvom Internet bankingu. Poskytnutý úver a úroky sa žalovaná zaviazala splácať v pravidelných mesačných anuitných splátkach a celý úver zaplatiť do 20.8.2024. Pretože žalovaná porušila dohodnuté podmienky, listom zo dňa 24.6.2015 bola vyzvaná na predčasné splatenie úveru v lehote do 4.7.2015. Žalovaná si svoju povinnosť nesplnila. Ku dňu predčasného zosplatnenia úveru predstavovala pohľadávka výšku 4.158,33 EUR, ktorá pozostávala z istiny nesplateného úveru vo výške 3.879,07 EUR, vyčíslených úrokov 214,18 EUR ako dohodnutý úrok podľa zmluvných podmienok, úrokov z omeškania 1,89 EUR ako omeškanie zo splátok úveru vyčíslené odo dňa nasledujúceho po ich splatnosti, poplatkov 63,26 EUR, ktoré si žalobca v súdnom konaní neuplatnil.

2. Súd prvej inštancie v predmetnom spore rozhodol rozsudkom zo dňa 22.2.2017 č.k. 12C/363/2015-48, ktorým žalovanú zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi sumu 3.879,07 EUR, úrok 214,18 EUR, úrok z omeškania 1,82 EUR a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 4.093,25 EUR od 25.6.2015 do zaplatenia, všetko na účet žalobcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi zároveň priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Na základe odvolania žalobcu proti uvedenému rozsudku zo dňa 22.2.2017 v zamietnutej časti žaloby v spore rozhodol dňa 6.7.2017 odvolací senát Krajského súdu v Prešove uznesením č.k. 12Co/39/2017-76, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku

o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie. Poukázal nato, že ak by sa aj úverový vzťah neriadil výlučne ustanoveniami § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a ustanoveniami úverovej zmluvy, tak aj zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v § 13 ods. 3 uvádza, že ak si spotrebiteľ uplatní právo podľa ods. 1 a možnosť odstúpenia od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí 6Obo 283/2003, zverejnenom v zbierke Zo súdnej praxe 8/2001 uviedol, že odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Navyše aj podľa § 506 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Keďže úrok je v podstate odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov, tak veriteľ sa nemôže ocitnúť v horšom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Preto pri požiadaní o predčasné splatenie úveru z 24.6.2015 sa nemôže banka dostať do horšieho postavenia, ako mala pred využitím oprávnenia na stanovenie novej zročnosti úveru v dôsledku odstúpenia od úverovej zmluvy. Ak okresný súd konštatoval, že po odstúpení od zmluvy už nie je nárok na úroky z poskytnutého úveru po zosplatnení, tak rozhodol v rozpore s ustanovením § 506 Obchodného zákonníka, či § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. o povinnosti vrátiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny, až do dňa splatenia istiny. Odstúpením od zmluvy by nemohlo dôjsť k zániku nároku veriteľa na platenie úrokov. Odvolací súd ďalej odporučil okresnému súdu ďalej postupovať v rámci predpokladaného zjednocujúceho stanoviska Najvyššieho súdu SR vo veci platenia úrokov po skončení zmluvného vzťahu odstúpením od zmluvy.

4. Súd prvej inštancie následne napadnutým rozsudkom zo dňa 13.6.2018 č.k. 12C/363/2015-106 opätovne rozhodol v spore o zvyšnej časti nároku žalobcu tak, že žalobu na zaplatenie úroku 15,9 % ročne z nezaplatenej istiny vo výške 3.879,07 EUR od 25.6.2015 do zaplatenia zamietol a priznal žalobcovi nárok voči žalovanej na náhradu trov konania v rozsahu 36 % s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

5. Rozhodol tak na základe vykonaného dokazovania, vychádzajúc z ustáleného skutkového stavu, podľa ktorého dňa 12.9.2014 strany pod č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX uzavreli na diaľku úverovú zmluvu, podľa ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 4.000,- EUR za dojednanú odmenu 15,9 % ročne, s poplatkom za poskytnutie úveru 200,- EUR, výškou anuitnej splátky 66,68 EUR, termínom splatnosti prvej splátky dňom 22.9.2014, počtom anuitných splátok 120, splatnosťou úveru dňom 20.8.2024, výškou RPMN 19,04 % pri priemernej RPMN ku dňu podpisu úverovej zmluvy 16,81 %. Celková čiastka na zaplatenie bola vyčíslená na 8.201,60 EUR, splatnosť jednotlivých splátok bola stanovená do 20-teho dňa kalendárneho mesiaca. Listom zo dňa 24.6.2015 žalobca žalovanej oznámil povinnosť predčasného splatenia úveru z dôvodu neplnenia podmienok úverovej zmluvy a žalovanú vyzval dlh vo výške 4156,58 EUR s príslušenstvom uhradiť najneskôr do 4.7.2015. Podľa výpisu z účtu žalovanej bola dňa 12.9.2014 poukázaná čiastka 4.000,- EUR. Listom zo dňa 27.4.2015, označeným ako druhá upomienka, žalobca vyzval žalovanú na zaplatenie dlžnej sumy vo výške 167,- EUR najneskôr do 2.5.2015.

6. Poukázal tiež na oznámenie zastupujúceho predsedu občianskoprávneho kolégia dňa 27.11.2017 a zo dňa 23.4.2018 č. NCo 19/2018, ktorým bolo súdu oznámené, že zastupujúci predseda občianskoprávneho kolégia nepristúpil k podaniu návrhu na prijatie zjednocujúceho stanoviska, pretože civilný sporový poriadok umožňuje názorové rozdiely odvolacích súdov riešiť rozhodnutím o dovolaní podaným stranou v spore.

7. Citujúc ustanovenia § 54 a nasl., § 506 Občianskeho zákonníka, § 9 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, súd prvej inštancie berúc do úvahy odôvodnenie zrušujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Prešove dospel k záveru, že žaloba v časti uplatneného nároku na dohodnutý úrok po zosplatnení pohľadávky nie je dôvodná. V dôvodoch ďalej uviedol, že v zrušujúcom rozhodnutí súd druhej inštancie nezaujal právny názor k otázke uplatneného úroku z omeškania po zosplatnení pohľadávky. Načrtol iba alternatívy, ktorými by sa mal súd prvej inštancie zaoberať a odkázal na rozhodnutie NS SR, vydané v obchodnoprávnej veci. Odporučil vyčkať na zjednocujúce stanovisko kolégií Najvyššieho súdu SR. Takéto stanovisko vydané nebolo a kolégium sa podnetom na zaujatie zjednocujúceho stanoviska zaoberať nebude. Súd prvej inštancie sa preto domnieva, že aj s

prihliadnutím ku správe Najvyššieho súdu SR nie je viazaný právnym názorom súdu druhej inštancie v zmysle ustanovenia § 391 ods. 2, 3 CSP.

8. Nepovažuje za sporné, že predmetná úverová zmluva, uzavretá medzi stranami je štandardnou formulárovou zmluvou, uzavretou medzi bankou vystupujúcou v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti a žalovanou ako spotrebiteľom. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú sumu úrokov popri úrokoch z omeškania. Takýmto ustanovením nie je ustanovenie § 506 Obch. zák. a rovnako takéto pravidlo neuvádza ani ustanovenie § 657 Obč. zák.. Žalobca od úverovej zmluvy neodstúpil s odkazom na uvedené ustanovenie § 506 Obch. zák. a pristúpil k predčasnému splateniu úveru listom zo dňa 24.6.2015. Je nepochybné, že okrem istiny má veriteľ právo od dlžníka požadovať aj dohodnuté úroky z úveru. Je však potrebné v tejto súvislosti prihliadať na moment, do ktorého je možné úroky priznať. Ak dôjde zo strany veriteľa k jednorazovému zosplateniu celého úveru, od tohto momentu má nárok popri istine len na úroky z omeškania. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria veriteľovi len do splatnosti dlhu resp. jeho splátok. Od momentu splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Cieľom dohodnutých úrokov z poskytnutých prostriedkov je kompenzovanie obmedzenia veriteľa disponovať so svojimi financiami. Úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s ňou nakladať a produkovať zisk. V prípade splácania úveru v splátkach veriteľ nemá nárok a dlžník - spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. V tom tkvie rozdiel medzi stavom výhody splátok a stavom jednorazového zosplatenia úveru, kedy veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie istiny úveru vrátane kapitalizovaných úrokov ku dňu zosplatenia úveru. Spotrebiteľ už nemá právny titul mať u seba peňažné prostriedky a užívať ich, preto veriteľ nemôže inkasovať úroky, ktoré by mu patrili výhradne za trvania oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V takomto prípade ide o zmenu pôvodného záväzku a priznaním dohodnutých úrokov, pokiaľ sa dlžník dostane do omeškania, nastáva protiprávny stav, v ktorom patria zmluvným stranám iba sankcie v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. S protiprávnym stavom nie je možné spájať odplatné plnenia. Požadovanie akýchkoľvek ďalších plnení nad rámec uvedeného ustanovenia by znamenalo odklon od dispozitívnej normy zákona v neprospech spotrebiteľa, čo je v rozpore s ustanovením § 52 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka. Ak napriek tomu existuje zmluvné dojednanie, ktoré obsahuje povinnosť dlžníka platiť aj po splatnosti úveru dohodnuté úroky z poskytnutia úveru popri úrokoch z omeškania, je dojednaním spôsobujúcim značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech slabšej zmluvnej strany, na škodu spotrebiteľa a je dojednaním odchylným od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods.2, resp. 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014 zo dňa 30.6.2015, rozsudok rovnakého súdu sp.zn. 3Co/164/2017 zo dňa 13.3.2018 a sp.zn. 24Co/72/2017 zo dňa 27.3.2018). Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi dohodnuté úroky, ale len úroky z omeškania z tejto sumy za uvedené obdobie. Takýto výklad príslušných ustanovení vyslovil Ústavný súd SR za ústavne akceptovateľný (uznesenie ÚS SR IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.9.2012).

9. O trovách prvoinštančný súd rozhodol s odkazom na ust. § 255 ods. 2 CSP a § 262 CSP, vychádzajúc zo zásady úspechu v konaní. Žalobca si žalobou uplatnil v konaní istinu 3.879,07 EUR, úrok z omeškania, úrok a dohodnutý úrok 15,90 % ročne od 25.6.2015 do zaplatenia. Ku dňu rozhodnutia súdu si takto započítajúc úrok 15,90 % uplatnil celkom čiastku cca 5.725,- EUR. Priznaných mu rozsudkom bola čiastka 3.879,07 EUR. Jeho úspech v konaní teda predstavuje 68 %, neúspech 32 %. Náhrada trov mu prislúcha vo výške rozdielu, teda 36 %.

10. Proti rozsudku, ktorým bola zamietnutá žaloba v časti zaplatenia 15,9 % úroku ročne zo sumy 3.879,07 Eur od 25.6.2015 do zaplatenia podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca písomným podaním zo dňa 18.7.2018, ktorým namieta odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku, a to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolateľ navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil, vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň, aby žalobcovi priznal aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

11. Žalobca odvolanie odôvodnil tým, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení úveru, citujúc ustanovenia § 502

ods.1 a § 503 ods.3 Obchodného zákonníka a komentár Iura Edition. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka podľa odvolateľa vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičených peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého, ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre 8Co/193/2017, rozsudky Krajského súdu v Košiciach 5Co/297/2017 z 13.2.2018, 5Co/311/2017 z 15.2.2018, 5Co/250/2017 z 13.2.2018, 5Co/372/2017 z 22.3.2018, 5Co/414/2017 z 27.3.2018, 5Co/339/2017 z 22.3.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave 8Co/138/2017 z 27.3.2018, či iné. Keďže zmluva neobsahuje dohodu o úroku odlišnú od zákona, platí ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka. V zmysle § 497 Obchodného zákonníka, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Ako to vyplýva priamo z dikcie ustanovenia, naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Teda, odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka zmluva od počiatku nezanikla a naďalej trvá právo veriteľa, a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka, vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru. Tým nie je dotknutý nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax.

12. Odvolateľ namietal ďalej rozsah priznaných trov konania súdom prvej inštancie. Podľa neho prvoinštančný súd nepostupoval správne, keď do úvahy nebral istinu pri určovaní hodnoty sporu, poukazujúc opätovne judikatúru vnútroštátnych súdov v obdobných prípadoch.

13. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

14. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016 - ďalej len „CSP“) prejednal podané odvolanie v zmysle zásad daných aplikáciou ustanovenia § 378 a nasl. CSP. Odvolací súd pritom prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania a ani dôležitý verejný záujem. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 385 ods. 1, § 383 CSP). Termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu i na webovej stránke súdu zodpovedajúco ustanoveniu § 219 ods. 3 a § 378 ods. 1 CSP. Žiada sa osobitne zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ustanovenia § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP) tak, ako boli uplatnené v zákonnej odvolacej lehote. Na základe takéhoto prieskumu uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie, i konania ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu, ktoré sa týka nepriznaných úrokov z úveru po „zosplatnení“, je dôvodné.

15. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

16. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

17. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

18. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len ZSÚ), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

19. Podľa § 2 písm. a), b), d) ZSÚ, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania, veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

20. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

21. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

22. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

23. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

24. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

25. Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

26. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

27. Podľa § 54 ods. 1, prvá veta OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

28. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

29. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

30. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá ObZ, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

31. Žalobca v odvolaní zotrval na stanovisku, že nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z poskytnutého úveru trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov do ich úplného zaplatenia a nie iba do zosplatenia úveru. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí naopak vyslovil záver, že veriteľovi patria úroky iba do predčasnej splatnosti dlhu a následne od momentu zosplatenia celého úveru má nárok popri istine len na úroky z omeškania.

32. Posúdenie nároku veriteľa na zaplatenie úrokov z istiny poskytnutej dlžníkovi na základe zmluvy o úvere závisí od charakteru právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. V prejednanom prípade okresný súd správne zistil, že žalovaná mala pri uzatváraní právneho úkonu postavenie spotrebiteľa a že zmluva o úvere, ktorú uzavrela so žalobcom, spĺňa kritériá vymedzenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZSÚ). Na aplikáciu uvedeného zákona odkazuje aj samotný text uzavretej zmluvy i Všeobecné obchodné podmienky Prima banka Slovensko a.s., na ktoré zmluva odkazuje a ktoré v znení účinnom ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy žalobca pripojil k podanej žalobe.

33. Spotrebiteľský úver je vymedzený v § 1 ods. 2 ZSÚ ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Zmluva o spotrebiteľskom úvere tak môže zahŕňať nielen zmluvu o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, ale výslovne na základe ustanovenia § 1 ods. 2 ZSÚ môže byť spotrebiteľským úverom aj zmluva o úvere, ktorá je upravená v slovenskom právnom poriadku výlučne v Obchodnom zákonníku. Právne vzťahy, ktoré sú upravené výlučne v Obchodnom zákonníku je možné posudzovať iba podľa Obchodného zákonníka. Tento záver nie je v rozpore s ustanovením § 52 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

34. Ustanovenia Občianskeho zákonníka je možné použiť iba za predpokladu, že daný právny vzťah výslovne upravujú, alebo aspoň pripúšťajú analógiu, teda aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú najbližšie obsahom a účelom k danému právnomu vzťahu podľa § 853 OZ. Využitie analogických ustanovení Občianskeho zákonníka je podľa § 853 OZ prípustné iba vtedy, keď daný občianskoprávny vzťah nie je upravený nielen Občianskym zákonníkom, ale ani iným zákonom. V prípade, kedy iný platný zákon konkrétny právny vzťah upravuje, nie sú splnené podmienky na aplikáciu analogických ustanovení Občianskeho zákonníka a daný právny vzťah sa posudzuje podľa toho platného zákona, ktorý ho upravuje. V opačnom prípade by Občiansky zákonník ako zákon všeobecný nadobudol absolútnu prednosť pred zákonmi špeciálnymi aj v tých prípadoch, kedy na rozdiel od špeciálnych zákonov určitú právnu oblasť vôbec neupravuje.

35. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník sa v prípade právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použije prednostne vo všetkých ustanoveniach, ktoré Občiansky zákonník upravuje, ako napr. dĺžka premičacej doby, výška úrokov z omeškania a podobne. V prípade vymedzenia náležitostí konkrétneho zmluvného typu, ktorý Občiansky zákonník naopak neupravuje, ale je upravený v Obchodnom zákonníku, bude platiť zákonné vymedzenie zmluvného typu v Obchodnom zákonníku. Preto všeobecná definícia zmluvy o úvere, obsiahnutá v ustanovení § 497 ObZ je platná a účinná aj pre vymedzenie zmluvy o úvere, uzavretej spotrebiteľom. Zároveň prípustnosť uzavretia zmluvy o úvere, ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere výslovne pripustil Zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý zmluvu o úvere vymenoval ako jednu z foriem spotrebiteľského úveru.

36. Zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom v zmysle ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, ktorý kogentným spôsobom vymedzuje, ktoré záväzkové vzťahy podliehajú právnej úprave obsiahnutej v tretej časti Obchodného zákonníka, kde sa uplatní právna úprava

Obchodného zákonníka ako lex specialis vo vzťahu k všeobecnej úprave v Občianskom zákonníku. Ide o obligatórne uplatnenie Obchodného zákonníka. V týchto prípadoch nemožno aplikáciu Obchodného zákonníka vylúčiť dohodou strán. Bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa takýto právny vzťah riadi vždy Obchodným zákonníkom. Tým nie je dotknutá subsidiárna aplikácia Občianskeho zákonníka v otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje na základe výslovného zmocnenia obsiahnutého v ustanovení § 1 ods. 2, podľa ktorého sa právne vzťahy uvedené v odseku 1 spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon. Ako bolo vyššie uvedené, v tých prípadoch, kedy Občiansky zákonník určitý vzťah upravuje, je v spotrebiteľskom vzťahu prednostná aplikácia Občianskeho zákonníka aj vtedy, ak by sa inak mali použiť normy Obchodného práva.

37. Z obsahu § 497 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere je zmluvou konsenzuálnou a pre jej vznik stačí dohoda aspoň o uvedených náležitostiach, pričom sa nevyžaduje ani to, aby k poskytnutiu peňažných prostriedkov skutočne došlo. Tým sa vlastne zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka.

38. Zo zákonného vymedzenia zmluvy o úvere nevyplýva povinnosť dlžníka dohodnutý úver skutočne čerpať, preto z tohto hľadiska zmluva o úvere predstavuje záväzok veriteľa mať zmluvou dohodnuté peňažné prostriedky k dispozícii pre dlžníka po dohodnutú dobu, prípadne až do požiadania dlžníka, ak nedôjde k zániku záväzku veriteľa skôr, napr. dohodou alebo výpoveďou poskytnutia úveru podľa § 500 ObZ. Výška úveru je spravidla dohodnutá v zmluve vo forme určitého limitu, do ktorého môže dlžník úver čerpať. Okrem podstatných častí obsahuje zmluva o úvere aj výšku úrokov, lehotu na vrátenie úveru a ďalšie náležitosti, pričom väčšinu náležitostí pri úveroch poskytovaných bankami obsahujú úverové podmienky, na ktoré zmluva o úvere odkazuje.

39. Zmluva o úvere je súčasne zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, kedy na jednej strane stojí banka ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej žalovaný ako spotrebiteľ, teda fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy o úvere nekoná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu svojho povolania. Z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi stranami sporu dňa 12.9.2014 jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá nielen podľa Obchodného zákonníka, ale aj podľa Občianskeho zákonníka a podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako osobitného právneho predpisu, preto spĺňa všetky v ňom uvedené zvláštne požiadavky preto, aby bola zmluvou platnou.

40. V § 499 Obchodného zákonníka je upravená možnosť dohodnutia odplaty za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky, ak je poskytovanie úveru predmetom podnikania veriteľa - žalobcu, s čím nesporne súvisí aj § 502 cit. zákona, v ktorom sú upravené práve úroky za poskytnutie úveru. Odplata predstavuje odmenu veriteľovi za to, že po dobu medzi dojednaním zmluvy o úvere a skutočným čerpaním úveru musel pre dlžníka rezervovať peňažné prostriedky, prípadne ich mať zabezpečené. Zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 Obchodného zákonníka nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, keďže záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou s poukazom na § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka.

41. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má podľa názoru odvolacieho súdu dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Tým sa zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, keďže povinnosť platiť úroky je v prípade poskytnutia pôžičky závislá na dohode zmluvných strán nielen čo do výšky úrokov, ale aj čo do doby a spôsobu ich platenia.

42. Vzhľadom k dispozitívnej povahe úpravy zmluvy o úvere nie je vylúčené, aby doba, po ktorú je dlžník povinný platiť úrok, bola upravená dohodou strán odchyľne od výkladu § 503 Obchodného zákonníka. V zmluve je najmä možné dohodnúť, že dlžník je povinný platiť úrok z úveru od poskytnutia úveru do dohodnutej doby splatnosti, pričom takáto dohoda, aby sa dlžník zaviazal zaplatiť z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, nie je v rozpore s § 497 cit. zákona.

43. V zmluve o úvere dohodli strany úrok z úveru vo výške 15,9 % ročne. Výslovne sa v texte zmluvy uvádza, že ide o úrokovú sadzbu úveru fixnú do splatnosti. Záväzok dlžníka platiť úroky splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom tak, ako to vyplýva z uvedeného § 503 ods. 3 je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluvne zaviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy (viď aj ustanovenia § 506 Obch. zák., podľa ktorého ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi).

44. Pokiaľ žalobca vyzval žalovanú na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania v ním vyčíslenej výške tak, ako to vyplýva z jeho výzvy, zaslanej žalovanej v súlade s citovanými VOP, na ktoré odkazuje zmluva, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovanej s vrátením po sebe idúcich dvoch splátok alebo jednej splátky viac ako 3 mesiace (viď čl. 2.8 Obchodných podmienok pre úvery občanom č.l. 11 spisu) podľa § 506 Obchodného zákonníka.

45. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý odkázal na závery Krajského súdu v Prešove v rozsudku 6Co/190/2014-65 zo dňa 30.6.2015, 3Co/164/2017 zo dňa 13.3.2018 a 24Co/72/2017 zo dňa 27.3.2018. S týmito závermi sa nestotožnili už koncom roka 2015 vtedajšie senáty obchodnoprávneho kolégia tunajšieho súdu a vyjadrili svoje stanovisko k tejto problematike i vo vydaných rozhodnutiach (viď ďalej dôvody tohto rozhodnutia), ale i vo vyjadrení obchodnoprávneho kolégia ku úvahám na predloženie podnetu občianskoprávnym kolégium na zjednotenie výkladu právnej normy dovolacím súdom.

46. Niet názorových rozdielov v praxi odvolacích senátov tunajšieho súdu, ba ani v praxi iných odvolacích súdov SR na to, že aj na zmluvy o spotrebiteľských úveroch sa v zásade aplikujú ustanovenia § 497 a nasl. Obch. zák. (s výnimkou takých zmluvných podmienok, aké má na mysli aplikácia § 54 ods. 1 Obč. zák.). Toto zodpovedá aj názorom z odbornej literatúry, v ktorej rezonuje názor, že pri aplikácii Obchodného zákonníka na záväzkové vzťahy, ktorých predmet záväzkov je určený Obchodným zákonníkom, v dôsledku kogentného ustanovenia (aj § 261 ods. 6 písm. d) absolútne obchody) sa práva a povinnosti spravujú Obchodným zákonníkom. Pokiaľ ide o súvislosť s účasťou spotrebiteľa v týchto vzťahoch ako je to napr. aj v spotrebiteľských úveroch, na takéto úvery sa aplikuje zák.č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (predtým zák. č. 258/2001 Z.z.), avšak režim Obchodného zákonníka v otázkach, ktoré Obchodný zákonník rieši (§ 1 ods. 2 Obch. zák.), sa má aplikovať aj u spotrebiteľského úveru (s vyššie uvedenou výnimkou danou aplikáciou ust. § 54 ods. 1 Obč.zák.). Normatívne usporiadanie postupuje totiž od zákona o spotrebiteľských úveroch ako lex specialis k Obchodnému zákonníku ako lex generalis až po Občianský zákonník ako základ súkromnoprávnej úpravy v otázkach, ktoré Obchodný zákonník nerieši. (viď napr. PATAKYOVA, M. okol..Obchodný zákonník, Komentáre, 4. vydanie, Bratislava: C.H.Beck, 2013, s.1043 alebo Ovečková,O.: Vplyv novely Občianskeho zákonníka na aplikovateľnosť Obchodného zákonníka, Právny obzor, 98, 2015, č.4, s.397-416).

47. Z ustanovení § 497 a ustanovení § 502 ods. 1 Obch. zák. vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obch. zák.). Aj z ustanovení § 1 ods. 3 písm. i) zák. č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov. Podobne ustanovenie § 4 ods. 2 písm. h) bývalého zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako podstatnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere označilo ročnú úrokovú sadzbu a ďalšie ustanovenie písm. i) tohto ustanovenia zdôraznilo aj výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

48. Úroky zo zmluvy o úvere predstavujú odplatu za peňažné prostriedky, ktoré boli dlžníkovi na požiadanie poskytnuté podľa zmluvy o úvere. V zmysle ustanovení § 121 ods. 3 Obč. zák. úroky i úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky. Úroky sú v zásade splatné v dohodnutej dobe, inak spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (§ 503 ods. 1 Obchodného zákonníka).

49. 48. Odvolací súd zdôrazňuje, že dôvodom „zosplatnenia úveru“ v predmetnej veci bolo porušovanie povinnosti dlžníkom, ktorý neplnil včas dohodnuté splátky úveru. V podstate podľa obsahu „zosplatnenie úveru“ je spôsobom zániku zmluvy o úvere odstúpením od zmluvy o úvere. Nie je totiž rozhodujúce ako

sa právny úkon označil, prípadne na ktoré ustanovenia toho-ktorého zákona sa odvoláva, ale rozhodujúci je obsah daného právneho úkonu, t.j. práva a povinnosti z neho pre účastníkov plynúce. Prejav vôle treba vykladať podľa interpretačných pravidiel určených v ustanovení § 35 ods. 2 Obč. zák. a § 266 Obch. zák.. Podporujú to aj názory z právnej praxe (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR 29Odo/512/2002 z 5.11.2002, či 22Cdo/4157/2009 z 15.2.2012).

50. Účinky odstúpenia od zmluvy sú pre obchodnoprávne vzťahy upravené v ustanovení § 351 Obch. zák.. Tieto sa však ani na odstúpenie od úverovej zmluvy pre meškanie dlžníka s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšie než 3 mesiace neaplikujú, pretože pre takýto stav je v zákone, konkrétne v ustanovení § 506 Obchodného zákonníka upravený iný právny režim. Podľa tohto ustanovenia, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú čiastku s úrokmi. Zmyslom tohto ustanovenia tak, ako to plynie z jeho znenia a z kontextu, ako je v Obchodnom zákonníku uvedené, je poskytnúť veriteľovi právny prostriedok proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace. Vzhľadom k tomu, že za tejto situácie možno dôvodne predpokladať, že ani v budúcnosti dlžník nebude riadne plniť, môže veriteľ od zmluvy o úvere odstúpiť, a tým spôsobiť, že zaniknú jeho povinnosti, ktoré má podľa zmluvy voči dlžníkovi. Je to v podstate právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Vo vzťahu k dlžníkovi sa v § 506 Obchodného zákonníka uvádza oprávnenie veriteľa spolu s odstúpením od zmluvy o úvere „požadovať, aby vrátil dlžnú sumu s úrokmi“. Toto ustanovenie týmto spôsobom upravuje účinky odstúpenia od zmluvy o úvere, a to odlišným spôsobom, než je to uvedené už vo vyššie označených všeobecných ustanoveniach § 351 Obch. zák., či v ust. § 48 ods. 2 Obč. zák.. Ustanovenie § 506 Obch. zák. v tomto zmysle vo vzťahu k ustanoveniu § 351 Obch. zák. predstavuje špeciálnu právnu úpravu. Takýmto odstúpením sa menia len podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoju povinnosť splniť. Dlžník už ďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok dohodnutých v zmluve, ale na požiadanie veriteľa v plnom rozsahu (celú dlžnú čiastku s úrokmi). Povinnosť vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi aj po odstúpení od zmluvy o úvere nepredstavuje sekundárny záväzok, ale záväzok pôvodný, ktorý sa odstúpením od zmluvy „modifikoval“ vo svojej splatnosti. Povinnosť dlžníka pri aplikácii ust. § 506 zaplatiť úroky a dlžnú sumu nezaniká. Podobné závery prijal napr. Najvyšší súd ČR vo svojich rozhodnutiach 33Cdo/113/2008, 32Cdo/2782/2009, 29Cdo/2606/2000, či 32Odo/420/2004.

51. Obchodný zákonník i Občiansky zákonník rešpektujú autonómiu vôle strán pri úprave následkov odstúpenia od zmluvy. Ak to v zmluve nie je upravené inak, dôsledkom odstúpenia veriteľa od zmluvy pri aplikácii § 506 Obchodného zákonníka je aj oprávnenie veriteľa požadovať vrátenie dlžnej sumy aj s úrokmi. Požiadavka vrátiť poskytnuté prostriedky (dlžnú sumu), aj povinnosť platiť úrok z nevrátenej čiastky úveru aj po odstúpení od zmluvy je preto opodstatnená, v opačnom prípade by sa veriteľ využívajúc oprávnenie dané mu zákonom, ktoré je dôsledkom porušenia povinností dlžníka dostal do horšieho postavenia ako mal pred porušením povinností dlžníkom. Najvyšší súd ČR napr. vo svojich vyššie označených rozhodnutiach 32Cdo/2782/99, či 33Cdo/113/2008 konštatoval práve, že zmyslom a účelom ustanovenia § 506 Obch. zák. je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace. Veriteľ môže od zmluvy o úvere odstúpiť a tým spôsobiť, že zaniknú jeho povinnosti, ktoré má podľa zmluvy voči dlžníkovi. Ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa a jeho využitím sa preto veriteľ nemôže ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Takáto názorová línia vyplýva aj z právnej teórie. Len ako príklad možno uviesť názor prof. Olgy Ovečkovej a kolektívu v komentári k Obchodnému zákonníku z vydavateľstva IURA EDITION, ročník 2005, 2. Diel na s. 336 alebo v Beckovom komentári k Obchodnému zákonníku ročník 1998 na s. 834, z ktorého jednoznačne vyplýva, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, t.j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi. Podobne závery vyplynuli i z dôvodov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6Obo/283/2003 (uverejneného v ZSP 8/2007), podľa ktorých odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť.

52. Z týchto stanovísk vychádzali odvolacie senáty obchodnoprávneho kolégia tunajšieho súdu vo svojich rozhodnutiach, napr. 14Co/41/2014-89 zo 4.11.2014, 14Co/108/2014-64 z 25.6.2015,

1Cob/34/2011-168 z 25.10.2011, 9Co/6/2014-212 z 5.5.2015, 14Co/15/2018-118 z 25.9.2018, či iné). Neodlišujú sa tieto závery ani od záverov rozhodnutí iných odvolacích súdov na Slovensku, na ktoré odkazuje (viď bod 10 dôvodov tohto rozhodnutia) odvolateľ či aj z iných (napr. Krajský súd v Banskej Bystrici 13Co/628/2014, 43Co/19/2017, 43Co/28/2017, Krajský súd v Košiciach 5Co/250/2017, 5Co/257/2017, 5Co/311/2017, 5Co/32/2017, Krajský súd v Nitre 7Co/366/2017 alebo i ďalšie).

53. Tak, ako je už uvedené vyššie, úrok je v podstate odplatom (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov. Aktuálna vnútroštátna úprava o spotrebiteľských úveroch v ust. § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch rieši otázku plnenia úrokov z úveru pri odstúpení od zmluvy samotným spotrebiteľom za tam upravených podmienok. Podľa uvedeného ustanovenia (jeho vety prvej) ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi.

54. Aj Zákon o spotrebiteľských úveroch teda v tomto ustanovení výslovne upravuje povinnosť zaplatiť úrok (ako odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov) až do dňa splatenia istiny v prípade, že k odstúpeniu zmluvy došlo úkonom spotrebiteľa.

55. Z uvedených dôvodov, ak zmluvne dohodnuté podmienky neupravujú inak, niet právneho dôvodu, aby pri aplikácii ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka neboli veriteľovi priznané úroky z úveru aj za čas po „zosplatnení úveru“, teda po využití oprávnenia veriteľa odstúpiť od zmluvy pre porušenie povinností dlžníka. Využitím právneho inštitútu, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa ako vyplýva z ustanovení § 506 Obchodného zákonníka sa nemôže veriteľ ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy.

56. Senát odvolacieho súdu aj v tejto veci dáva do pozornosti, že v zmysle § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. (napr. rozsudok Krajského súdu Prešov z 21. novembra 2012, sp. zn. 18Co/109/2011). Systém ochrany spotrebiteľov zavedený Smernicou 93/13/EHS (transponovanou do národného právneho poriadku) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, ako aj zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579). Vzhľadom na také znevýhodnené postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 Smernice 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť, aby nekalé podmienky „podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Ako vyplýva z judikatúry ESD, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri rozsudky Mostaza Claro, Asturcom Telecomunicaciones, z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, a z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10). S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce Smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (vyššie uvedené rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, Mostaza Claro, Asturcom Telecomunicaciones, , ako aj VB Pénzügyi Lízing). S prihliadnutím na tieto zásady Súdny dvor niekoľkokrát rozhodol, že vnútroštátny súd má ex officio posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacu do pôsobnosti smernice 93/13 a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom (tiež vyššie uvedené rozsudky ESD). Nepriznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na „zosplatnenie úveru“ z dôvodov porušovania povinnosti dlžníkom podľa názoru konajúceho odvolacieho senátu v predmetnej veci nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom (poskytovateľom úveru), ale dostáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na „zosplatnenie úveru“. Naopak porušenie povinnosti dlžníka z úverovej zmluvy (vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť) ho pri závere súdu prvej inštancie dostáva do výhodnejšieho postavenia (nemusí ďalej veriteľovi plniť úroky), a tak akceptácia záveru prijatého súdom prvej inštancie (s odkazom na názor v rozhodnutí KS v Prešove) by v konečnom dôsledku mohla byť „nesprávnym návodom“ pre dlžníkov

zlepšiť si „porušovaním povinnosti“ svoje postavenie v úverovom vzťahu. Išlo by tak o situáciu zjavne neakceptovateľnú.

57. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby na zaplatenie úrokov z úveru vo výške 15,90 % ročne zo sumy nezaplatenej istiny 3.879,07 EUR aj po vyhlásení predčasnej splatnosti celého úveru, t. j. za obdobie od 25.6.2015 do zaplatenia nie je správne, preto ho musel odvolací súd podľa § 388 CSP zmeniť tak, že žalobcovi priznal právo na zmluvný úrok z úveru v uvedenej výške a žalovanú zaviazal na jeho úhradu tak, ako je to uvedené vo výrokovej vete tohto rozhodnutia. Sadzba uplatneného úroku vo výške 15,9 % korešponduje s údajmi NBS za posudzované obdobie, odzrkadľujúcimi priemerné úrokové miery úverov obchodných bánk. Zmluvné dojednania neupravujú v prípade odstúpenia od zmluvy v predmetnej veci nárok na úroky len do „zosplatenia“. Tak, ako je už uvedené vyššie medzi stranami nebolo sporným, aký dôvod bol pre zosplatenie úveru, kedy k takému úkonu došlo, a teda od kedy pri inom právnom posúdení treba žalobcovi priznať uplatňovaný úrok z úveru. Priznanie úrokov z úveru do zosplatenia je už predmetom právoplatného výroku rozsudku súdu prvej inštancie.

58. Pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo zmenené a tiež na základe odvolacieho dôvodu žalobcu, odvolací súd rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, preskúmajúc ho v rozsahu odvolacích dôvodov. Pretože neúspech žalobcu v rozsahu celého uplatneného nároku, vrátane už právoplatne priznanej istiny pohľadávky, úrokov do zosplatenia, úrokov z omeškania a teraz prisúdený úrok po zosplatení, bol len v pomerne nepatrnej časti, odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP rozhodol o priznaní nároku na náhradu celých trov konania, t.j. trov prvoinštančného ako aj odvolacieho, žalobcovi úspešnému v konaní proti žalovanej v rozsahu 100 %.

59. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP, § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).